

QORTI TAL-APPELL

IMĦALLFIN

**S.T.O. PRIM IMĦALLEF MARK CHETCUTI
ONOR. IMĦALLEF JOSEPH R. MICALLEF
ONOR. IMĦALLEF TONIO MALLIA**

Seduta ta' nhar l-Erbgħa, 26 ta' Ottubru, 2022.

Numru 47

Rikors numru 1174/11/2 JPG

GasamMamo Insurance Limited (C-3143)

v.

**Alexander Jan Edward Van Reeven u Jeanette Marie Van Reeven in
solidum u bejniethom**

1. Il-konvenuta Jeanette Marie Van Reeven kellha polza ta' assikurazzjoni maħruġa mis-soċjeta` attriċi tat-tip "*Third Party Fire & Theft*" fir-rigward tal-vettura bin-numru ta' reġistrazzjoni FBE-763. Din il-polza ta' assikurazzjoni kienet tkopri lill-konvenuti u lil kull sewwieq ieħor awtorizzat minnha skont it-termini u l-kondizzjonijiet tal-istess polza. Din il-vettura kienet qed tiġi misjuqa minn binha l-konvenut Alexander Jan

Edward Van Reeven fil-5 ta' Jannar, 2009, meta seħħ inċident awtomobilistiku li fih kienu involuti l-vettura tal-konvenuta, vettura bin-numru ta' reġistrazzjoni FBV-384 proprjeta` ta' Emmanuel Lawrence Schembri u vettura oħra bin-numru ta' reġistrazzjoni BBT-075 proprjeta` ta' Maria Katarina Schembri u fejn ukoll saret ħsara fil-proprjeta` privata ta' Stephen Attard. Fil-ħin tal-inċident Alexander Van Reeven kien irrapporta lill-Pulizija li l-vettura in kwistjoni kienet ġiet nieqsa wara li ħalliha pparkjata f'Tas-Sliema, konsegwenza ta' liema fatt Van Reeven instab ħati li għamel rapport falz mill-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali fl-24 ta' Frar, 2009. Is-socjeta` attriċi tallega li l-konvenut Alexander Van Reeven kien qed isuq il-vettura in kwistjoni taħt l-influwenza tal-alkoħol u b'hekk kiser it-termini u l-kondizzjonijiet tal-polza u għalhekk qed titlob li l-konvenuti jiġu kkundannati jħallsu s-somma ta' €20,650 rappreżentanti l-ammonti żborżati minnha biex jiħħallsu d-danni sofferti mit-terzi persuni msemmija skont kif deċiż fid-deċiżjonijiet arbitrali relattivi.

2. F'dawn il-proċeduri hija talbet għalhekk lil Ewwel Qorti sabiex:

“1. Tiddikjara li bl-egħmil tagħhom l-intimati ma onorawx it-termini u l-kundizzjonijiet tal-polza assikurattiva bin-numru 76560502FBE763 mahruġa mis-socjeta' rikorrenti fir-rigward tal-vettura bin-numru tar-reġistrazzjoni FBE 763 proprjeta' ta' l-intimata Jeanette Marie van Reeven;

2. Tillikwida d-danni sofferti mis-socjeta' rikorrenti fl-ammont ta' ghoxrin elf, sitt mija u hamsin Euro (€20,650.00), jew kwalunkwe somma oħra verjuri okkorrendo bl-opra ta' periti nominandi; 3. Tikkundanna lill-intimati, in solidum u bejniethom sabiex ihallsu s-somma hekk illikwidata;

Bl-ispejjeż, inkluz dawk ta' l-ittra ufficcjali tas-26 ta' Novembru, 2009, u dak tal-Mandat ta' Inibizzjoni ipprezentat kontestwalment ma' dan ir-rikors mahluf, u bl-imghaxijiet mid-data tal-prezentata ta' dan ir-rikors mahluf sal-gurnata tal-pagament effettiv kontra l-intimati illi huma minn issa stess ingunti ghas-subizzjoni.”

3. Il-konvenuti eċċepew, *inter alia*, li (1) preliminarjament Jeanette Van Reeven għandha tiġi lliberata mill-osservanza tal-ġudizzju, (2) id-deċiżjonijiet arbitrali fuq liema s-soċjeta` attriċi qed issejjes il-pretensjoni tagħha qed jiġu kkontestati partikolarment peress li l-Qorti Kostituzzjonali fit-30 ta' Settembru, 2011, iddikjarat li l-proċeduri ta' arbitraġġ mandatarju ma jirrispettawx id-drittijiet fundamentali ta' smiġħ xieraq, (3) mhuwiex minnu li Alexander Van Reeven kien taħt l-influenza tax-xorb meta seħħ l-inċident in kwistjoni; (4) it-talbiet attriċi fil-konfront ta' Jeanette Van Reeven għandhom jiġu miċħuda bl-ispejjeż *stante* li hija ma kisret l-ebda kundizzjoni tal-polza.

4. Bis-sentenza tal-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili tat-8 ta' Mejju, 2017, ġie deċiż hekk:

“Għal dawn il-motivi, il-Qorti taqta' u tiddeciedi billi tiddikjara illi l-ewwel u t-tieni eccezzjoni tal-intimati huma sorvolati bid-decizjoni ta' din il-Qorti diversament preseduta datati 11 ta' Frar 2013 u 5 ta' Novembru 2013, tichad t-tielet eccezzjoni fil-konfront ta' Alexander Van Reeven wahdu, tilqa' r-raba eccezzjoni tal-intimati fil-konfront ta' Jeanette Van Reeven waheda u tichad l-eccezzjonijiet l-oħra tal-intimati; u tilqa l-ewwel talba attriċi limitatament fil-konfront tal-intimat Alexander Van Reeven; tilqa' t-tieni talba u tillikwida d-danni sofferti mis-socjeta' rikorrenti fl-ammont ta' ghoxrin elf, sitt mija u hamsin Euro (€20,650.00); tilqa t-tielet talba parzjalment u limitatament għall-intimat Alexander Van Reeven u tikkundannah ihallas l-isocjeta' attriċi s-somma ta' ghoxrin elf, sitt mija u hamsin Euro (€20,650.00).

Bl-ispejjeż kif mitluba kontra l-intimat Alexander Van Reeven.”

5. Il-konvenut Alexandeer Van Reeven preżenta r-rikors tal-appell tiegħu fid-19 ta' Mejju, 2017, permezz ta' liema talab lil din il-Qorti sabiex tirriforma s-sentenza appellata billi filwaqt li tikkonferma dik il-parti fejn l-Ewwel Qorti ddikjarat li l-ewwel u t-tieni eċċezzjonijiet huma sorvolati bid-deċiżjonijiet tagħha diversament presjeduta tal-11 ta' Frar, 2013, u tal-5 ta' Novembru, 2013, u fejn laqgħet ir-raba' eċċezzjoni fil-konfront ta' Jeanette Van Reeven, tħassar, tirrevoka u tikkanċella l-kumpliment tas-sentenza u konsegwentement tilqa' t-tielet eċċezzjoni u r-raba' eċċezzjoni anke fir-rigward tal-appellant, tiċhad it-talbiet attriċi, bl-ispejjeż taż-żewġ istanzi kontra s-soċjeta` attriċi

6. Is-soċjeta` attriċi appellata preżentat ir-risposta tal-appell tagħha fid-19 ta' Ġunju, 2017, permezz ta' liema ssottomettiet li l-appell tal-konvenut appellant għandu jiġi miċħud u s-sentenza appellata għandha tiġi konfermata, bl-ispejjeż kollha taż-żewġ istanzi kontra l-appellant.

Ikkonsidrat;

7. Permezz tal-ewwel aggravju tiegħu l-appellant jilmenta li s-sentenza appellata hija aflitta b'kontradizzjoni dwar l-apprezzament tal-provi, kif ukoll li l-Ewwel Qorti qisha tefgħet il-piż tal-prova fuqu biex jipprova li huwa ma kienx xorob oltre l-limitu stabbilit mil-liġi. Isostni li

minn qari tas-sentenza appellata jirriżulta ċar li l-Ewwel Qorti ma kinitx konvinta bl-ammont ta' provi mressqa mis-soċjeta` appellata, għalhekk għamlet aċċenn għall-fatt li kienet is-soċjeta` appellata li kellha tressaq provi rigwardanti l-ammont ta' xorb ikkunsmat mill-appellant, iżda b'mod stramb u kontradittorju ma tatx applikazzjoni għall-istess prinċipju u dan bi ksur tar-regola stabbilita fl-Artikolu 562 tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta. Skont l-appellant l-Ewwel Qorti ma setgħetx raġonevolment tasal għall-konklużjoni li kien taħt l-influwenza tax-xorb oltre l-limitu stabbilit fil-liġi, *multo magis* wara li qieset in-nuqqas ta' provi li juru proprju dan. Jgħid li ma jistax jifhem kif l-ammont ta' danni u ħsara jistgħu qatt iwasslu għal konklużjoni li huwa kien xurban meta dan huwa direttament u esklussivament mibni fuq it-tip ta' vetturi li kienu nvoluti fl-inċident. Iżid li għaladarba l-Ewwel Qorti stess ikkonsidrat fis-sentenza appellata li r-rapport falz m'għandux jittieħed in konsiderazzjoni f'dawn il-proċeduri bl-istess raġunament ir-rapport falz ma setax jintuża mill-Qorti bħala prova li turi li huwa kien xurban. Iżid li lanqas is-soċjeta` appellata ma semmiet id-dinamika tal-inċident u għalhekk huwa inspjegabbli kif l-Ewwel Qorti wżatha bħala ġustifikazzjoni għall-konklużjoni tagħha.

8. Is-soċjeta` attriċi twieġeb li kien l-appellant stess li ammetta mal-Pulizija li kien xorob u m'hemm xejn ċensurabbli fil-konsiderazzjonijiet u konklużjoni tal-Ewwel Qorti. Iżid li għalkemm l-appellant kien qal lill-Pulizija li kien xorob tnejn birra, fil-*claim form* li ġiet debitament iffirmata

minnu l-appellant kien qal li kien xorob erba' flixxien. Isostni li hija rnexxiellha tipprova l-fatt li l-appellant kien qiegħed isuq taħt l-influenza tal-alkohol kif jirriżulta mill-ammissjoni tal-appellant stess u għalhekk għaladarba t-teži tagħha ġiet ippruvata fuq bażi *prima facie* kien jinkombi fuq l-appellant li juri li ma kienx qiegħed isuq il-vettura taħt l-effett tal-alkohol, iżda l-appellant naqas milli jagħmel dan. Targumenta li hi qatt ma allegat li l-appellant kien xorob oltre l-limitu stabbilit mil-liġi għaliex it-termini u l-kondizzjonijiet tal-polza ma jitolbux livell ta' ntossikazzjoni li jkun jeċċedi l-limitu preskritt mil-liġi, u għalhekk il-fatt li l-appellant ammetta li kien xorob erba' flixxien birra huwa biżżejjed sabiex tidhol fis-seħħ l-eċċezzjoni għall-kopertura stabbilita fil-polza ta' assigurazzjoni relattiva. Tgħid li dan jirrifletti dak dispot fl-Artikolu 15A(1) tal-Regolament tat-Traffiku skont liema l-ebda persuna m'għandha ssuq jekk ma tkunx f'kundizzjoni li ssuq minħabba xorb jew drogi, u skont it-tieni sub-artikolu tal-istess artikolu dan iseħħ meta l-kapaċita tal-persuna li ssuq tkun għal xi ħin imnaqqsa, irrispettivament mil-livell ta' intossikazzjoni. Issostni li l-Pulizija m'għamlux *breathalyser* test fuq l-appellant mhux għaliex ma kinux qed jissuspettaw li kien xurban iżda għaliex l-appellant kien qiegħed jagħmel rapport falz li l-vettura ġiet misruqa u mbagħad wara ma setax isir għaliex kien tard wisq.

9. L-Ewwel Qorti għamlet is-segwentu konsiderazzjonijiet:

“F'dan il-kaz jirriżulta ampjament u m'huwiex kontestat, li kien Alexander van Reeve, u mhux ommu Jeanette van Reeve, ossia l-

policy holder, li ghamel rapport falz lil pulizija. Jirrizulta wkoll illi l-verzjoni moghtija minn Jeanette van Reeven meta giet mitkellma mill-pulizija kienet mill-ewwel illi kien binha li kien qed isuq il-karozza, u ma jidhirx illi qatt allegat li l-vettura kienet insterqet. Jirrizulta wkoll illi meta l-intimati marru l-ufficju tas-socjeta rikorrenti sabiex jirregistraw claim, il-verzjoni moghtija minnhom kienet wahda vertiera, u cioe illi Alexander van Reeven kien qiegħed isuq il-vettura in kwistjoni, tilef il-kontrol tagħha u kkawza l-incident in kwistjoni. Barra minn hekk, jirrizulta wkoll illi qabel ma kellew pulizija u qalilhom li l-karozza kienet insterqet, huwa ma kien tkellem ma hadd, u għalhekk lanqas jista' jingħad illi kienet Jeanette Van Reeven li tagħtu struzzjonijiet jew imqar l-idea li jigdeb lil pulizija rigward x'kien verament gara.

Hija fehma konsiderata ta' din il-Qorti illi r-rapport falz magħmul minn Alexander van Reeven ma jwassalx għal ksur tal-obbligu ta' uberrimae fides, u dan għal zewg ragunijiet. L-ewwel nett, hija Jeanette van Reeven li hija marbuta bl-obbligu ta' uberrima fides u dan għaliex hi hija l-policy holder. Għalhekk, ir-rapport falz magħmul minn binha ma jwassalx awtomatikament għal konkluzjoni illi hija kisret l-obbligu tagħha ta' uberrimae fides versu s-socjeta rikorrenti, galadarba ma jirrizultax illi hija b'xi mod kellha x'taqsam ma dan ir-rapport falz, u a kuntrarju qalet il-verita mill-ewwel, kemm lil pulizija kif ukoll lis-socjeta rikorrenti. It-tieni nett, ma jirrizultax illi saret xi claim falza jew frawdolenti minn Jeanette van Reeven, jew li s-socjeta rikorrenti giet indotta fi zball minhabba r-rapport falz li sar minn binha. Jirrizulta anzi li għalkemm Alexander van Reeven originarjament ghamel rapport falz mal-pulizija li l-vettura kienet insterqet, huwa biddel il-verzjoni tiegħu f'it tal-hin wara, u meta l-intimati marru jirregistraw il-claim mas-socjeta rikorrenti, mill-ewwel taw il-verzjoni veritiera ta' dak li gara. Tant ir-rapport falz ma kellu l-ebda impatt fuq il-claim miftuha, li jirrizulta li s-socjeta rikorrenti saret taf bih wara li kienet irregistrat il-claim skont kif qalulha l-intimati fl-ufficju tagħha, u cioe li l-incident kien seħħ waqt li kien qed isuq Alexander van Reeven.

Ikkonsidrat il-fatt illi anke s-socjeta rikorrenti hija marbuta bil-principju ta' uberrima fides, s-socjeta rikorrenti ma tistghax tahrab mill-obbligi tagħha sempliciment għaliex Alexander van Reeven, u mhux il-policy holder, inizjalment ghamel rapport falz lill-pulizija, liema rapport ma kellu l-ebda effett fuq is-socjeta rikorrenti, speċjalment minhabba illi Jeanette van Reeven, u cioe il-policy holder, kienet mill-bidu nett onesta fuq dak li gara, u għalhekk qatt ma giet indotta fi zball.

Ikkonsidrat;

Il-Qorti trid issa għalhekk tara jekk tapplikax l-eccezzjoni għall-polza invokata mis-socjeta rikorrenti, u cioe illi s-socjeta rikorrenti m'hijjex tenuta thallas għaliex is-sewwieq kien taht l-effett tal-alkohol.

Dak li jehtieg isir l-ewwel nett huwa li tigi intepretata l-frasi “..under the influence of intoxicating liquor..” fil-klawsola invokata mis-socjeta rikorrenti, u dan sabiex jigi ddeterminat jekk din il-frasi tfissirx illi l-fatt li s-sewwieq ikun xorob, anke jekk inqas mill-limitu permess mill-ligi, huwiex bizzejjed biex is-socjeta rikorrenti tinvoka l-applikazzjoni ta’ din il-klawsola.

Fis-sentenza fl-ismijiet Edwin Scicluna et vs Fogg Limited et noe datata 15 ta’ April 2004, din il-Qorti diversament presjeduta irrilevat illi:

“...huwa maghruf ukoll bhala principju ta’ dritt li l-kuntratti kollha, maghdud maghhom dak tal-assikurazzjoni, ghandhom jitwettqu in bona fide mill-partijiet kollha fihom. Fost l-effetti ta’ din ir-regola wiehed isib li tifsira in bona fide ta’ polza ta’ assikurazzjoni ma tistax twassal ghal esklużjonijiet x’aktarx imgebbda u artifizjali;

Illi wahda mir-regoli stabiliti tat-tifsir tal-kuntratti tal-assikurazzjoni tipprovdi wkoll li, f’każ li frażi f’polza ta’ assikurazzjoni tkun tista’ titfisser f’iżjed minn mod wiehed jew hija ambigwa, dik il-frażi ghandha titfisser contra proferentem, jigifieri kontra dik il-parti li fasslitha u favur il-parti l-oħra. Fir-rejalta’ tal-kuntratt ta’ assikurazzjoni, dan ifisser li, x’aktarx iva milli le, it-tifsira li tinghata trid tkun favur il-parti assikurata, ladarba l-kuntratt jifassal u jithejja mill-assikuratur biss;”

Hija fehma konsiderata ta’ din il-Qorti illi, applikat il-principju hawn fuq imsemmija, l-interpretazzjoni li ghandha tinghata l-frazi “under the influence of intoxicating liquor” hija illi s-sewwieq in kwistjoni irid ikun ikkonsma ammont ta’ alcohol li jmur oltre l-limitu permess mill-ligi sabiex tiskatta l-applikazzjoni ta’ din il-klawsola, li altrimenti tkun ghal kollox drakonjana u tkun tista’ twassal ghal sitwazzjoni irragonevoli fejn sewwieq li jkun segwa strettament id-dettami tal-ligi, xorta wahda isib ruhu skopert mill-polza tal-assikurazzjoni tieghu.

Huwa principju stabbilit f’kawza ta’ natura civili illi onus probandi incumbit ei qui dicit, non ei qui negat. Ghalhekk kien jinkombi fuq is-socjeta rikorrenti l-oneru li tressaq prova sal-grad rikjest fil-kamp civili illi Alexander van Reeven kien xorob iktar mill-ammont permissibli mill-ligi meta sehh l-incident in kwistjoni.

Il-Qorti taghraf illi huwa minnu li van Reeven stess qal ex admissis ili hu kien xorob bejn tnejn sa erbgha flixkien birra qabel ma’ saq, u ghalkemm jghid li huwa kien xorob dawn il-flixkien wara nofsinhar, u mhux ezatt qabel ma’ saq, il-Qorti ma tantx hija konvinta b’din il-verzjoni u tqis illi hija aktar affidabbli il-verzjoni li ta a tempo vergine lill-pulizija u lill-assikurazzjoni illi din il-birra xorobha qabel ma saq u mhux wara nofsinhar.

Is-socjeta rikorrenti targumenta illi fil-kamp civili m’huwiex necessarju illi jigi prezentat ir-rizultat ta’ breathiliser test ghalieq m’hemmx bżonn

ta' prova sgjaccanti f'kawza civili li tigi ddeterminata fuq bilanc ta' probabilitajiet.

F'dan ir-rigward il-Qorti ma tistghax ma tinnotax illi s-socjeta rikorrenti lanqas biss produciat espart sabiex ikun jista' jaghti hjiel jekk l-ammont li xorob van Reeven huwiex bizzejjed biex ippogieh oltre l-limitu permess mill-ligi, u dan meta huwa risaput illi l-livel ta' intossikazzjoni m'huwiex determinat unikament mill-ammont li wiehed ikun xorob, izda wkoll mill-istatura u l-massa muskulari ta' dik il-persuna. Minkejja li l-pulizija ma ikkonkludewx fir-rapport tagghom li xammew xi riha ta alkohol fuq Reeven, jew li van Reeven deher manifestament xurban, (u dan nonostante li qattghu zmien konsiderevoli mieghu, tant li hadulu zewg verzjonijiet tal-akkadut), l-agir ta' Reeven, id-dinamika tal-incident, il-kwantum tad-danni u hsrat, il-paniku ta' Reeven li wasslu biex jirregistra rapport falz, flimkien, iwasslu għall-probabilita' li Reeven fil-fatt saq taht influwenza ta' xorb alkoholiku oltre l-limitu stabbilit mil-ligi."

Konsiderazzjonijiet ta' din il-Qorti

10. Dan huwa appell minn sentenza tal-Prim' Awla tal-Qorti Ċivili li ordnat lill-konvenut Alexander Jan Edward Van Reeven iħallas danni lis-socjeta` attrici rappreżentanti l-ammont sborzat minnha lil terzi persuni li l-proprjeta` tagħhom ġiet danneġġjata f'incident awtomobilistiku li fih kien involut l-istess Van Reeven. Il-vettura misjuqa minn Van Reeven kienet proprjeta` ta' ommu l-konvenuta Jeanette Marie Van Reeven u assicurata mis-socjeta` attrici. It-tezi tas-socjeta` attrici hija li Alexander Van Reeven kien taht l-influwenza tal-alkoħol waqt li kien qed isuq u għalhekk skattat il-klawsola ta' esklużjoni nkluża fil-kuntratt ta' assicurazzjoni bis-saħħa ta' liema l-kopertura tal-assicurazzjoni ma tapplikax jekk is-sewwieq ikun taht l-influwenza ta' "intoxicating liquor." Din it-tezi tas-socjeta` appellata

ġiet aċċettata mill-Ewwel Qorti u għalhekk ġie ntavolat l-appell *de quo* mill-appellant Alexander Van Reeven.

11. Din il-Qorti ma taqbilx mal-Ewwel Qorti li l-frażi “*under the influence of intoxicating liquor*” għandha tiġi nterpretata fis-sens li s-soċjeta` appellata kellha l-oneru li tipprova li l-konvenut Alexander Van Reeven kien xorob aktar mil-limitu stabbilit mil-liġi sabiex tiskatta l-applikazzjoni ta’ din il-klawsola ta’ esklużjoni. Għadarba l-klawsola ma tipprovdix li s-sewwieq irid ikun xorob oltre l-limitu permess mil-liġi il-Qorti ma tistax iżżid din il-kondizzjoni hi għaliex l-Qorti mhijiex permessa li tibdel it-termini tal-kuntratti konklużi bejn il-partijiet. Lanqas ma taqbel mas-soċjeta` appellata pero` li kwalunke ammont ta’ alkoħol ikkunsmat iwassal għall-applikabbilita` ta’ din il-klawsola. Il-klawsola in kwistjoni tuża l-kliem “*under the influence*”, kliem li meħudin fis-sens naturali u loġiku tagħhom ifissru li s-sewwieq ma jridx ikun sempliciment ikkonsma xi xorb alkoħoliku iżda li l-kapaċita` tas-sewwieq li jsuq tkun ġiet imnaqqsa b’konsegwenza tax-xorb li jkun ikkonsma, b’dana illi huwa rrelevanti li bl-ammont li jkun ikkonsma is-sewwieq ma jkunx mar oltre l-limitu impost mil-liġi. F’dan ir-rigward il-Qorti tagħmel referenza għal Black’s Law Dictionary li jiddefinixxi l-frażi ‘*under the influence of intoxicating liquor*’ bil-mod segwenti:

“Phrase as used in statutes or ordinances prohibiting the operation of motor vehicle by a party under the influence of intoxicating liquor or drugs covers not only all wellknown and easily recognized conditions and degrees of intoxication, but any abnormal mental or physical conditions or drugs, and which tends to deprive one of that clearness

of intellect and control of himself which he would otherwise possess. Any condition where intoxicating liquor or drugs has so far affected the nervous system, brain or muscles of the driver as to impair, to an appreciable degree, his ability to operate a motor vehicle in the manner that an ordinary, prudent and cautious man, in full possession of his faculties, using reasonable care, would operate or drive under like conditions."

12. Il-Qorti tosserva li fil-fatt is-soċjeta` appellata stess għamlet argument li jaqbel ma' din il-linja ta' ħsieb. Is-soċjeta` appellata argumentat li din il-klawsola invokata minnha tirrifletti dak dispost fl-Artikolu 15(1) tal-Regolament tat-Traffiku skont liema l-ebda persuna m'għandha ssuq jekk ma tkunx f'kundizzjoni li ssuq minħabba xorb jew drogi, u skont it-tieni sub-artikolu tal-istess artikolu dan iseħħ meta l-kapaċita` tal-persuna li ssuq tkun għal xi ħin imnaqqsa. Dan ifisser għalhekk li s-soċjeta` appellata stess qed taċċetta li din il-klawsola ta' esklużjoni tiskatta mhux meta s-sewwieq ikun xorob kwalunke ammont ta' alkoħol, iżda biss meta jkun jirriżulta li l-kapaċita` tiegħu li jsuq tkun għal xi ħin imnaqqsa.

13. Din il-Qorti ma taqbilx mas-soċjeta` appellata li hi kellha biss tipprova fuq bażi *prima facie* li l-appellant kien ikkonsma xi xorb alkoħoliku, u peress li hi għamlet dan billi l-appellant stess qal li kien xorob "a couple of beers" fil-*claim form*, allura kien jispetta lill-appellant li jressaq prova sodisfaċenti li l-klawsola ta' esklużjoni nvokata minnha mhijjex applikabbli. Il-prinċipju regolatur fil-kawżi ċivili huwa li l-oneru tal-prova jinkombi fuq l-attur li jipprova dak allegat minnu u l-grad tal-prova

applikabbli huwa fuq bilanċ ta' probabilitajiet. Għalhekk, u in vista tal-konsiderazzjoni appena magħmula, kien jinkombi fuq is-soċjeta` appellata l-oneru li ttiprova fuq bilanċ ta' probabilitajiet li l-konvenut Van Reeven kien "*under the influence of intoxicating liquor*" u ċioe` li l-kapaċita` tiegħu li jsuq kienet għal xi ħin imnaqqsa, b'dan illi mhuwiex meħtieġ li jiġi pruvat li huwa kellu livell ta' ntossikazzjoni aktar mill-massimu permess mil-liġi.

14. Il-Qorti tosserva li dakinhar li seħħ l-inċident kienet ix-xita u għalhekk l-art kienet imxarrba. Dan ifisser li kien hemm il-ħtieġa ta' aktar prudenza fis-sewqan minħabba li huwa ndubitat li bejn it-tnaqqis fil-viżwali tat-triq minħabba x-xita, aktar u aktar peress li kien għadu d-dlam, u bejn il-fatt li triq imxarrba tkun tiżloq, is-sewwieq jeħtieġ li jkollu kontroll tajjeb tal-vettura misjuqa minnu u jsuq b'aktar prudenza u galbu mis-soltu. F'dan il-każ mhuwiex kontestat li l-konvenut kien xorob xi birra qabel ma saq, u dan peress li fuq ammissjoni tiegħu stess huwa kien xorob bejn tnejn sa erba' flixxien birra. Huwa fatt aċċettat li x-xorb alkoħoliku għandu mpatt negattiv fuq iż-żmien tar-reazzjoni tal-individwu u wkoll fuq l-inibizzjonijiet tiegħu partikolarment billi jnaqqas il-kapaċita` tal-individwu li jevalwa r-riskji. Għalhekk fil-fehma tal-Qorti is-soċjeta` appellata pruvat fuq bilanċ ta' probabilitajiet li fiċ-ċirkostanzi li fihom ġara l-inċident l-appellant kien "*under the influence of intoxicating liquor*" peress li huwa wisq probabbli li l-birra li huwa xorob kellha impatt negattiv fuq "...his

ability to operate a motor vehicle in the manner that an ordinary, prudent and cautious man, in full possession of his faculties, using reasonable care, would operate or drive under like conditions.” Għalhekk il-Qorti tqis li m’hemm l-ebda raġuni għalfejn is-sentenza tal-Ewwel Qorti għandha tiġi riformata kif mitlub mill-appellant.

Decide

Għal dawn il-motivi il-Qorti taqta’ u tiddeċiedi billi tiċhad l-appell tal-konvenut Edward Van Reeven u tikkonferma s-sentenza appellata safejn kompatibbli ma’ dak ikkonsidrat minn din il-Qorti, bl-ispejjeż kollha kontra l-istess appellant Alexander Jan Edward Van Reeven.

Mark Chetcuti
Prim Imħallef

Joseph R. Micallef
Imħallef

Tonio Mallia
Imħallef

Deputat Reġistratur
da